

sz. Miklós melletti Kengyel nevű pusztán tanyaiskolát építtetett, s 400 pengő forint fizetéssel tanítót is tart benne. Nem gyönyörű bizonyítványai e mind ezek a népnevelés haladásának?

✗ Hogy a falusi gyermekek nyáron nem látogatják az iskolát, annak okát abban látja a „Tanodai lapok“ mert a szülők mezei munkára menvén, a nagyobb gyermekek kisebb testvéreik felett örködni kénytelenítetnek. Hogy ezen bajon segítve legyen, rögtönzött kisededovókat ajánl. E tárgyról bővebben értekeztem a naptárok hasábjain; ez eszme szép képen van feltüntetve a „Boldogháza“ című népies regényben. Azért örömmel fogunk kezdet a tanodai lapokkal.

— Báró Sina Simon ur ő méltóságú nagylelkűségének újabb tanujelét adá az által, hogy a kisededovó intézeteket M. o. terjesztő egyesületnek ötszáz pengő forintot adományozott. Addig is, míg az egyleti választmány kifejezendő hálaköszönését, alulírt kötelességének ismeri ezen nemeskeblű jótékony cselekvényt köztudomásra juttatni. Kelt Pesten, dec. 12-én. — Ney Ferencz, k. o. képezdei igazgató.

— A pesti ágost. hitvallású magyar-német gyülekezet iskolai választmánya nevében, addig is míg ezt az egész gyülekezet a maga útján tehetné, a leghálásabb örömmel nyilvánítja b. Sina Simon urnak azon nagylelkű tettét mely által külvárosi elemi iskolánkat 1000 pengő forinttal megajándékozni méltóztatott. Az Urnak legjobb áldása kísérje a bőkezű jótét minden utai-ban! Pesten, dec. 16. — Hunfalvy Pál, iskolai felügyelő.

Magyar-Akademia. — Az Akadémia a magyar történelmi emlékek gyűjteménye sajtó alá adását elrendelte. E gyűjtemény három osztályban fogja a nevezetesebb, főleg kiadatlan kútfoket tartalmazni, és pedig:

- az I. osztályban történetirokat,
- a II. „ okmánytárakat,
- a III. „ országggyűlési irományokat és naplókat.

Egy előre három évfolyam kiadása van megalapítva, melyek egyenként négy kötetből fognak állani, s mindenikök egyre másra 25 évre terjedni. Ezen első, három folyamú s öszvesen tizenkét kötetű cyclus részére egyelőre kitűzettek: Brutus János Mihály; Szamoskösi István, és Szerémi György; továbbá Árpádokori okmányok két kötetben, mik Fejér György Codex diplomaticusában vagy nem, vagy csonkán és hibásan jelentek meg, végre a XVI. XVII. századbéli országggyűlési naplók és irományok. Mindenik, száz ivre, torjedo, évfolyam előleges ára tíz forintban van megállapítva; s az akadémia pénztári hivatala (Pest, urak utcaja, 2 sz. Trattner Károlyi ház, 1. emelet) az első évfolyamra elfogadja az előfizetést; a miert a kötetek az előfizetőknek, Pesten szállásukra, vidéken utolsó postájokra bérmentesen megküldetnek. Az előfizetők nevei kinyomatnak. — Az első négy kötet 1857 év folytatában jelenik meg. — Kelt Pesten, az academia ülésében nov. 24. 1856.

Toldy Ferencz, titoknok.

Vidéki hírek.

Debreczen, dec. 12. Nyakunkra nőtt az idő, vele a színház ügye; ugy állunk, hogy ha most is gondolkodunk, s nem teszünk — Isten tudja meddig kellend a magtárba járnunk. — Csaknem átalános s leverő hiedelemmé vált, hogy a város jelen körülményei miatt színház építéséhez nem is kezdhet, s a kibocsátandott részvényeket ugy a mint ígértetett, nem garantirozhatja; azért is föllépett néhány ügy pártoló, s megkísérlett megmérközni az eszmével: lehetne e egy ideiglenes, de mindenesetre czélnak, kényelemnek megfelelő színházat alkotni, mig Debreczennek módjában lenne állandót építtetni. — A részvét az ideigleneshez is szépen mutatkozván, az illetők kérése folytán a városi községtanács díj nélkül átengedett egy a város kellő közepén levő üres tért (most hagymatér). A próba aláírás szerint jelentkezett mintegy 250 részvény 100 pftjával, s így az illetők számvetése szerint az ideiglenes színház föllállításához még 5, későbbi egybevetés szerint 15 ezer pftnyi jelentkezés szükségeltetnék. — A napokban, a mint hallatszik, a színházügybeni tovább teendők végett egy kis összejövettel törtévé, elhatározatott, hogy a cs. k. helytartósághoz egy színház építésére alakulandó társulat előleges teendőire nézve adandó engedélyért folyamodás intéztessék. — Ez engedély megadása után a nyilatkozó részvéttől föltételeztetik, ha valjon ideiglenes, vagy állandó színház építtessék. — Sokan azt hiszik, hogy ha most ideiglenes nem épül, 50 év mulva sem lesz színháza Debreczennek, — mások azt állítják, hogy ha nem saját telkén ideiglenest építeni akaró társulathoz is illy szép részvét mutatkozik, meg lesz tiszszerezve saját telkén állandót építő társulat iránt; — én is e meggyőződésben vagyok, s támogatásul egy példát hozok föl: egy derék, iparkodó ifjú kereskedő az ideigleneshez 3 részvényt igérkezett járulni, de az állandóhoz 5000 pftot ajánlott, s e szép példát sokan utánozandják; — mert, mig a nagy részben fából épüendő ideiglenes színház évenkénti igazítása tetemes öszvegbe szokott kerülni s a szerencsétlenségnek inkább ki van téve, a telek mellyen az épülne nem a társulat sajátja levén, jövője is bizonytalan, s e miatt mindenki annyival nyilatkozik járulni, mit ha elveszítne is, nem nagyon érezné meg: — addig az állandóhoz, jövője is állandóbb alapon állván, kiki tetemes öszveggel járulna, s ha a város jelen körülményeit tekintve, ez időben maga erejétől színház építésbe nem bocsátkozhatik, ugy hogy a részvényeket biztosítsa: reményleni kell, hogy a társulathoz 22,000 pft. színházi tőkével, saját telkével, téglájával, erdeiből kiállitható épületi fáival részvényesként csatlakozand; annyi részvényt fogván birni, mennyit hozzájárulási tenni fognak, természetesen a részvényeket a társulat biztosítani tartozván. — Így, s csak is így lehet reményünk, hogy e nagy magyar városnak, kikürtölt ereje, lakosai száma, mivelődésrei igyekezete s méltóságának megfelelő állandó színháza lehető legrövidebb idő alatt létesüljön. — Ybl pesti építész egy ideiglenes s egy állandó színház terv készítésére csaknem egy időben fölkérte.

Mozgassuk e dolgot uraim, én most is azt hiszem, hogy a részvét a városban s vidékén is elegendő lesz, de ha kell, távolabb vidék is hozzá járuland; de ne gondolkodjunk sokáig fölötte, mert az idő nagyon is nyakunkra nőtt.

Kadarcsy.

Hathalom. December 14-kén 1856, Megérkezett a tél. Beköszöntése kiméletlen sebet vágott vidéki társas-életünkön, egy kedves virágot ragadván el tőlünk. E kedves virág Bezeredy Mária, kit e hó másodikán vittek örök nyughelyére — a Rába Sz.-Mihályi családi sírkertbe. Kardosrétre rokon látogatásra menvén, utközben meghítte magát, mellynek következtében ugyanott jobb létre szenderült élte 19-ik évében. Szendergő porait béke lebegje körül!

B. Tamásiban T. ev. lelkész ur a legközelebbi Vasárnapon szép példáját adá apostoli buzgóságának. Velős, kemény szavakkal kelt ki ugyanis a gyülekezetében már-már elharapózó mértékletlenség és dorbézolások ellen, s mindenekelőtt a vallásosságot szívükre kötvén hiveinek, szónoklata végeztével a szószékről hatható szavakkal ajánlá azoknak egy községi könyvtár felállítását, mint a melly egyik legbiztosabb óvszer leendene, kivált a téli unalmas estéken, az erkölcsiséget annyira veszélyeztető korcsmázások ellen. Egy olvasótág fizet évenként 30 pkr., s dicséretére legyen mondvá a főnebbi község jobbainak, a tagok már is szépen gyülekeznek. Ez, ugy hiszem, érdekes hír annyival is inkább, minthogy e tájon ez leend az első községi könyvtár. Vajha a lelkészek, kiknek leginkább kezében van a nép sorsa, követnék e lelkes példát mindenütt, így nem lenne a népnevelés csak pium desiderium!

Hire van, hogy egy angol olly vetőgépet készít, melly az elvetett magra azonnal esőt is fog előteremteni. Mégis csak nagy mesterek azok az angliusok!!

De mi sem vagyunk hátrább. Környékünkön egy nagyreményű fiatal ember *agarászógép* feltalálásán működik! Csutora-, fakilincs- és agarászógép!

Olvastunk a „Vasárnapi Ujság“ban egy medvevadászatot. Én meg kegyes engedelmevel egy rókadadászatot írok le, mellyet a mult napokban tartottunk a nagy- és kis-d. . . i nádasok között. A vadászat nagyon élénk volt. Eredmény a következő: Megettünk egy pár font paprikás szalonát, megittunk rá néhány csutora bort; láttunk számos rókat, löttünk számtalan bakot és egy — tuszlit! Vadászat végeztével izletes estebédhez ültünk, mellyben a t. szerkesztő urat is megemlegettük!

És most ide azzal a Feketetengerrel, hadd mártom abba tollamat, mert csak illy nagyszerű kalamáris illik a most következő és utóljára hagyott újdonsághoz! E hó 11-én Győrben voltam és természetesen színházban is, és ime alig fértem belé, annyira megtelt nézőkkel. „Becsületszó“ adták, és igen jelesen, azután még Markules ur mutogatta erőművészi szegletességeit! Eltalálná-e t. szerkesztő ur, mért telt meg a győri színház? *) Kolompós.

Nagy-Körös. Az önzéstelen keresztényi szeretetnek egy követésre méltó szép példáját adá a helybeli tanítóképezdei szegény ugyan; de nemes irányu ifjuság, melly egy szorgalmas és becsületes tagjának, ki munkája után élelmzési és más szükségletei mellett téli-csizmával már nem bírta magát ellátni, azonban a hideg tél beköszöntött, szintén szegény társai, a halottak fölötti énekléseikért kapott, öt-öt garassából tett össze számára egy téli-csizmára valót. — E nemes tény, mert az a valódi áldozat és önmegtágadás, mikor valaki nem fölöslegéből, vagy nem a gyönyörűsége, hanem szükségie fedezésére szánt kevés filléreiből is képes elszakítani, nálánál szegényebb társa segélyezésére, e nemes tény eléggé jellemzi a tanítóképezdei derék ifjuságot!

A tanítói pályára illy vallásos ifjak méltók, illyektől várhat az állam az egyház és emberiség minden jót. — Ugyanezen tanítóképezdei ifjuság már a mult évben alapított egy népnevelési ifjusági könyvtárt, részben saját ereje, részben mások által segítettve; illy jobbkeblűek voltak: Faragó Ferencz földész, ki Garay öszves műveivel ajándékozta meg az intézetet. Szilágyi Sándor tanár, Varga István tanító és Futó Sándor földész, ki leánya menyegzőjének emlékére e könyvtárnak két és az árva gyermekek segélyezésére öt jutalomkönyvet küldött be. — Áldja meg az ég a jóltétét s gyermekeit.

Gazdag és tehetőszülők! Im illy erények követésében gyakoroljátok gyermekeiteket; saját példátokkal tanítsátok őket a közjót szeretni, mert a példa némán is tanít.

Varga István, leánytanító.

Tisza-Alpárról. Ismét csongrádi vásár és ismét rablás gyujtogatással párosulva riasztja fel a vidék békes polgárait; ha fel áll az ember Árpád ősbástyái föld romjai hátára, a tiszai rét és a bájos szikrai erdő sűrűje kényelmes hatást tesz az ember szívében; e szikrai regényes táj most a nép nyelvén zsványok barlangjakint ismeretes, honnan száguldozva e hó 8-ik napján d. u. 3 óra tájban négy fölfegyverkezett lovas rabló, fokokokkal ellátva, kifordított subákban, keszkenőkkel félig befedett arczal a sz. lőrinczi pusztai határon, Alpár szomszédságában, a nagy-körös ut szorosánál, kisebb nagyobb pénzösszeggel bíró utazókat pénzüktől meg fosztva, siralmasan utnak bocsátottak, nevezetesen magára a nagy-körös cs. k. szolgabírói hivatal egyik t. tagjára s úti társára rohammal indultak, de a midőn észrevették azt, hogy az utazók kocsiában két duplászundikál, mint egy 40 lépésnyire a kocsiól hirtelen visszafordultak, és ezikázva a homok buczkák közt tovább állottak, hol ismét két utas kirablása után; K. János tanyáján lovaikat megittatták, s a honn lévőktől az öreg K. után tudakozódtak, mondván: neki fegyver engedélye van, segített volna bennünket egy pár töltéssel, a házbéliek válaszólk, hogy atyjok a töltést magával viszi, valamint most is a csongrádi vásárra elvitte, ezzel nyeregeiket felszoriták s a fekete csárdai utra átnyargaltak, a többi közt kecskeméti földművelő Györfi István kocsiját vették üzöbe, a ki is a méltóságos vaczi püspökség volt fekete csárdai majorjának udvarába vonult, hol egyik rablót a kocsii oldal mellől kivont egy águ vasvillájával nyakon szúrta, s az istállóba húzódott. — Mire a rablók öt vagy hat lövés után, három helyen az istállónak tüzet vetettek, és leégették, — égés közben Györfi a lakó ház padlására ugrott s ugy menté meg életét. — Miről az alpári előljároság mint egy 5 óra előtt

*) Kétségtelenül a színművészetért.